

Hodnoticí zpráva:

KULTURNÍ AKTIVITY KLUBU FIDUCIA / LEDEN–ČERVENEC 2016

Od ledna 2016 do července 2016 uspořádal klub Fiducia **62 kulturních akcí** – festivalů, diskusních večerů, autorských čtení, křtů knih, happeningů, přednášek o architektuře a historii, výstav současné malby, fotografických výstav, akcí pro školy, seniory, pro děti, komentovaných procházek a podobně. Stejně jako v předchozích letech jsme se snažili pozvat špičky jednotlivých oborů a pokračovali jsme každý měsíc v pořádání výtvarných ateliérů pro děti.

Významné osobnosti ve Fiducii

V průběhu první poloviny roku 2016 jste v našich prostorách mohli diskutovat s tak významnými osobnostmi, jako jsou **překladatel a diplomat Michael Žantovský, překladatelka Anežka Charvátová, publicista Jiří Černý, historik umění Rostislav Švácha, socioložka Jiřina Šiklová, urbanista Jan Jehlík, architekt Ladislav Kuba, generální ředitelka Národního památkového ústavu Naděžda Goryczková, slovenský dramaturg Miro Dacho, historik umění Tomáš Pospěch, jeden z nejvýraznějších představitelů mladé generace chorvatských fotografů Bojan Mrđenović či oceňovaný španělský spisovatel David Llorente.**

Pamětní deska Zdeňku Jirotkovi a Evě Vláhové

Na počátku ledna jsme ve spolupráci s okrašlovacím spolkem Za krásnou Ostravu odhalili pamětní desku ostravskému rodákovi a významnému českému spisovateli Zdeňku Jirotkovi u příležitosti 105. výročí jeho narození. Akce začala při západu slunce na náměstí Jurije Gagarina na Slezské Ostravě, kde Jirotka přišel na svět a kam jsme nainstalovali pamětní destičku ze sochařské dílny Jana

Šnébergra. Na místě si účastníci vyslechli jirotkovské čtení a krátké divadelní představení na motivy Jirotkova Saturnina, konala se také soutěž o nejlepší domácí koblihu a následně i populární koblihovaná. Na konci června jsme pokřtili u příležitosti Dne památky obětí komunistického režimu další pamětní destičku ostravské osobnosti – paní Evě Vláhové, dlouholeté předsedkyni občanského sdružení Dcery 50. let. Destičku vytvořila sochařka Šárka Mikesková a slavnostního odhalení se zúčastnili kromě členů spolku, přátel a dalších zájemců také manžel paní Vláhové a několik členek sdružení Dcery 50. let. Pamětní destička se nachází před domem na adrese náměstí Družby 1211/6 v Ostravě-Porubě, slavnostní vzpomínku pronesl Petr Šimíček z PANTU a předsedkyně Dcer 50. let paní Marie Janalíková.

Čtenářský klub

Od září 2015 pravidelně pořádáme čtenářský klub. Zájemci o současnou literaturu se scházejí nad vybranou knihou, z níž se čtou ukázky, diskutuje se a součástí je také zasvěcený výklad literární kritičky Ivy Málkové. V letošním roce jsme se zabývali například knihou Zasvěcení od Michela Houellebecqa, Skleněný pokoj od Simona Mawera nebo Jadvižin polštář od maďarského spisovatele Pála Závady.

Pamětní deska věnovaná Zdeňku Jirotkovi

Pamětní deska věnovaná Evě Vláhové

Dětské ateliéry

V letošním roce jsme uspořádali několik dětských ateliérů k výstavám, speciální ateliéry a soutěže v rámci Muzejní noci i při dalších příležitostech. Ateliéry vedla výtvarnice Marcela Lysáčková a výtvarník Max Lysáček.

Výstavní počiny, přednášky o umění a architektuře

V první půli roku své nejnovější práce v Galerii Dole představili Ondřej Boušek, Simona Blahutová – Barbořa Lungová, Veronika Drahotová, Veronika Landa a Jana Šárová. Ve Fotografické galerii Fiducia vystavoval například známý odborník na fotografii a kurátor Tomáš Pospěch či jeden z nejvýraznějších představitelů mladé generace chorvatských fotografů Bojan Mrđenović. O ostravských sochách přednášel Jakub Ivánek, aktuální tematikou nedostatečné, respektive minimální, ochrany památek druhé poloviny 20. století se ve své přednášce zabývali historikové umění Rostislav Švácha a Martin Strakoš, kteří poukázali na neblahý trend boření významných staveb, zejména z období 60.–80. let dvacátého století. V červnu se opět společně představily nejružnější ostravské galerie a muzea na celorepublikové kulturní akci nazvané Muzejní noc. Fiducia připravila speciální muzejní dětské ateliéry a literární soutěže v antikvariátu.

Cena literárnímu historikovi Vladimíru Macurovi in memoriam

Na konci května byla udělena literárnímu historikovi a ostravskému rodákovi Vladimíru Macurovi Cena města Ostravy in memoriam, a to na podnět Antikvariátu a klubu Fiducia a okrašlovacího spolku Za krásnou Ostravu. Městská ocenění byla všem laureátům předána v průběhu jednání zastupitelstva města Ostravy 25. května 2016. Cenu města Ostravy in memoriam pro Vladimíra Macuru převzala jeho manželka Naděžda Macurová.

Literární akce, diskuse a přednášky

V lednu jsme také pokřtili knihu Holokaust a jiné genocidy. V únoru jsme spolu s Národním divadlem moravskoslezským organizovali debatu na téma slovenská literatura posledního čtvrtstoletí. Jako hosté vystoupili slovenský dramaturg Miro Dacho a odborník na současnou slovenskou literaturu Libor Magdoň, večer moderoval literární

historik Martin Tomášek. Večer se konal u příležitosti uvedení dramatisace oceňovaného románu slovenského prozaika Pavla Vilikovského pod názvem Deník mého otce aneb Příběh opravdického člověka. V březnu proběhla beseda s oceňovaným španělským spisovatelem Davidem Llorentem o jeho novém románu Madrid:frontera, křest básnické sbírky Davida Bátora za účasti dalších autorů (Petr Hruška, Vít Slíva, Jakub Chrobák a další), uspořádali jsme spolu s Ostravskou univerzitou přednášku oceňované překladatelky Anežky Charvátové o španělské literatuře a večer ve Fiducii diskusi moderovanou Liborem Magdonem nejen o španělské, francouzské a italské literatuře. Spolu se spolkem PANT jsme připravili křest knihy Příběhy z Varšavského povstání 1944 a debatu s editorem knihy Chtěli jsme být svobodní, polským publicistou Maciejem Ruczajem. Do Fiducie přijela v rámci festivalu ProTibet Jiřina Šíková s knihou Dopisy vnučce a na téma Alfréd Jarry a Král Ubu přednášela u příležitosti premiéry v Národním divadle moravskoslezském Mariana Kunešová. V dubnu jsme spolu s gymnáziem Hladnov pořádali Maraton ve čtení Dona Quijota, k němuž se mohl přidat kdokoliv, a číst ve španělštině nebo češtině. V květnu do Ostravy zavítal překladatel Michael Žantovský, spolu s Knihovnou Václava Havla a spolkem PANT jsme pro něj připravili malé turné, kdy vystoupil pro středoškolské studenty na gymnáziu Olgy Havlové, přednášel na Ostravské univerzitě pro studenty a veřejnost a večer se ve Fiducii zúčastnil moderované debaty na téma Překlady, Václav Havel a Woody Allen. Na konci května do Fiducie zavítal publicista Jiří Černý, který hovořil o vztahu literatury a hudby. Na konci června se konala venkovní literární akce nazvaná Zahradní slavnost v Komenského sadech. Návštěvníky čekalo vystoupení divadelního souboru Wichterlova gymnázia se hrou Zahradní slavnost Václava Havla, okrašlování Komenského citáty, křest bulletinu Krásná Ostrava a hudební produkce.

Plánovací dílna o centru

V dubnu 2016 se rovněž konala první odborná plánovací dílna, kterou pořádal Antikvariát a klub Fiducia ve spolupráci s primátorem města Ostravy Tomášem Macurou. Dílna, již vedl Martin Nawrath z Nadace Partnerství, měla za cíl zmapovat problematická veřejná prostranství v centru Ostravy. Dílny se zúčastnila řada odborníků, architektů a zástupců ostravské kulturní sféry, zástupci samosprávy a také primátor města Ostravy a starostka obvodu Moravská Ostrava a Přívoz. Fiducia na základě výstupů z dílny zpracovala dvě speciální mapy – na první jsou zobrazena problematická veřejná prostranství centra města, která zmapovali účastníci dílny, na druhé mapě jsou přidána

Velkoplošné okrášení Komenského citátem z Via Lucis

Divadelní ukázka ze hry Václava Havla Zahradní slavnost

Zcela zaplněný sál Komorní scény Aréna na debatě o knihovně

místa strachu a majetková struktura daných míst. Mapa by v budoucnu mohla městu usnadnit rozhodování o úpravách veřejných prostranství v centru města. V současné době město žádnou takovou komplexní mapu zpracovanou nemá. Mapu i s komentářem naleznete na stránkách bulletinu Krásná Ostrava 02/2016.

Pokud jde o výstup dílny, v první části účastníci zmapovali významné veřejné prostory centra Ostravy, které jsou nefunkční, případně je jejich současná podoba problematická a potřebovala by intervenci. Ze seznamu takto vybraných míst následně účastníci vybírali priority formou přidělování preferenčních bodů. Celkem bylo označeno 21 lokalit. Poté byla zmapována tzv. rychlá řešení, to znamená místa, která nepotřebují nákladnou intervenci a jsou řešitelná v krátkém časovém úseku. I tento seznam o celkem 36 položkách byl uspořádán podle priorit obdobným způsobem jako u míst významných. Poslední část dílny byla věnována místu, které z kategorie významných prostorů centra získalo největší počet bodů – Kostelnímu náměstí u kostela sv. Václava. Na závěr se účastníci zabývali komunikací města s veřejností a navrhovali další kroky, které by směřovaly ke zlepšení veřejných prostranství v centru Ostravy.

Debata o vědecké knihovně

Antikvariát a klub Fiducia uspořádal v květnu v Komorní scéně Aréna další debatou o vědecké knihovně, tentokrát v rámci zahájení nového cyklu „Fiducia v Aréně“. Diskusnímu panelu o knihovně předcházela přednáška Jana Jehlíka a Jiřího Plose o výzkumném projektu fakulty architektury ČVUT – Metodický postup zadávání územních plánů, s cílem uvést Moravskoslezskou vědeckou knihovnu jako jednu z významných staveb občanské vybavenosti do kontextu se současnou problematikou rozvoje velkých evropských měst.

Z následné debaty o knihovně vyplynulo, že s navrhovaným zásahem do národní kulturní památky Dolní oblast

Vítkovice – vestavbou objektů mezi vysoké pece, jak je navrhuje v objemové studii architekt Josef Pleskot – dlouhodobě nesouhlasí Národní památkový ústav, navíc by bylo poškozeno cenné panorama tzv. Ostravských Hradčan. Jak prohlásila na debatě generální ředitelka Národního památkového ústavu Naděžda Goryczková, textová i výkresová část studie je v rozporu s dlouhodobým názorem NPÚ, jehož vědecká rada v r. 2012 přiznala panoramatu Národní kulturní památky DOV prioritní ochranu, a vestavby mezi vysoké pece nebyly nikdy schváleny. Z diskuse dále vyplynulo, že na výstavbu nelze počítat s finanční dotací z evropských fondů v potřebné výši. K porovnání finančních nákladů obou staveb se vyjádřila architektka Milena Vitoulová – po porovnání objemů hlavního objektu knihovny v DOV a Černé kostky a při aplikaci aktuálních cenových ukazatelů staveb podle ní nebude knihovna v DOV levnější, ale naopak dražší. Stanovisko k této problematice zaslala i Česká komora architektů – vyplývá z něj jednoznačné doporučení využití existujícího návrhu takzvané Černé kostky architektů Kuby a Pilaře, vzešlého z architektonické soutěže a následně dopracované až do stupně dokumentace pro výběr dodavatele stavby. ČKA také upozornila na to, že pro centrum by nebylo prospěšné přesouvat významné instituce do DOV.

Zaostřeno na centrum — happening na Masarykově náměstí

Na konci května jsme uspořádali na Masarykově náměstí happening Zaostřeno na centrum. Jako podklad nám posloužila velkoformátová mapa centra, na níž odborníci v rámci dílny v dubnu 2016 označili několik míst, která by si zasloužila proměnu a oživení. S lidmi jsme diskutovali nad jejich návrhy a tipy, ale i nad celkovým stavem centra a jeho budoucností. Na náměstí jsme křídou vytvořili mapu centra s maketkami jeho dominant, do které lidé mohli psát svá přání a názory na to, co by se mělo změnit.

Naučné cedulky a okrašlovací akce

Okrašlovací spolek Za krásnou Ostravu funguje od roku 2013 a také v letošním roce ve spolupráci s Fiducíí zorganizoval několik okrašlení a kulturních akcí. V lednu jsme uspořádali tradiční saturniálie a pokřtili pamětní desku Zdeňku Jirotkovi, v březnu jsme spolu s Jazykovým gymnáziem Pavla Tigrida slavnostně znovuzprovozili hodiny v průčelí budovy Jazykového gymnázia Pavla Tigrida v Ostravě-Porubě a pokřtili nové číslo bulletinu Krásná Ostrava. Zároveň jsme gymnáziu věnovali naučnou ceduli o architektuře socialistického realismu v Porubě. V dubnu jsme dosadili bylinky na naši zahrádku na Milíčově ulici a již tradičně jsme upravili okolí pamětní desky mlýna, u níž jsme vysadili obilnou zahrádku. Na jaře jsme umístili osazené guerillové květináče v centru Ostravy u Černé louky. Postupně osazujeme další opuštěné květináče v centru a zapojili se i další lidé, kteří u lávky vedoucí na hrad a na dalších místech vysadili do prázdných květináčů slunečnici a květiny.

Spolek Za krásnou Ostravu i klub Fiducia se snaží dlouhodobě upozornit na stav vzácných sympoziálních děl v sadu Milady Horákové – sochu Karla Nepraše Jogín a konstruktivistické plastiky Rudolfa Valenty, které patří k nejhodnotnějším uměleckým dílům v ostravském veřejném prostoru. Přesto zůstávaly obě plastiky posprejované a neudržované, a proto jsme tyto dvě sochy v květnu očistili od sprejů a umyli, zároveň jsme u nich, spolu s mapkou soch v areálu sadu, umístili naučné cedulky o sympoziích i těchto dvou dílech. Mapa je zdarma k dostání ve speciální krabičce na stromě u Domu kultury města Ostravy.

Návštěvnost našich akcí se od ledna do července 2016 pohybovala v rozsahu 12 000 lidí.

Naše aktivity byly v první polovině roku často zmiňovány médii, mj. Českou televizí, Českým rozhlasem, MF Dnes, MS Deníkem, týdeníkem Instinkt, Artalkem, Art and Antiques, Radiem Čas a dalšími médii.

Rádi bychom touto cestou poděkovali všem přátelům, příznivcům, sponzorům i médiím za jejich přízeň a podporu, bez níž by kulturní aktivity našeho klubu, který je soukromou neziskovou organizací, nebylo možno realizovat. Děkujeme proto ještě jednou všem, kdo nám pomáhají, ale také našim návštěvníkům za jejich zájem a věříme, že se v klubu potkáme na nějaké další zajímavé akci po prázdninách.

Akce Antikvariátu a klubu Fiducia v roce 2016 podporují:

Ministerstvo kultury ČR, Statutární město Ostrava, Městský obvod Moravská Ostrava a Přívoz, Nadace české architektury, MUDr. David Feltl, tiskárna Printo, Portaflex

Použité fotografie: archiv Fiducie, Vladimír Michna, Roman Polášek

Hodnoticí zprávu zpracovala: Mgr. Ilona Rozehnalová v Ostravě dne 20. 7. 2016